

**Návrh na vydanie súhlasu vlády Slovenskej republiky
so zmenou účelu použitia nevyčerpaných kapitálových výdavkov
z roku 2021 v kapitole Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a
informatizácie Slovenskej republiky**

Úvod

Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky (ďalej len „MIRRI SR“) v nadväznosti na výsledky pilotného pôsobenia slovenskej inovačnej diplomacie (vláda Slovenskej republiky vzala 14. decembra 2022 na vedomie materiál „Informácia o výsledkoch pilotného pôsobenia slovenskej inovačnej diplomacie“) plánuje podporiť rozvoj regionálnych inovácií, vrátane sociálnych inovácií. Zároveň MIRRI SR považuje za účelné udržať nadviazané vzťahy so zahraničnými inštitúciami, ktoré sú vo svete na poprednom mieste v podpore inovačných projektov. Z tohto dôvodu predkladaný materiál navrhuje pokračovanie spolupráce s Massachusetts Institute of Technology (ďalej len „MIT“) v rámci MIT fondu a zároveň nadviazať medzinárodnú spoluprácu s ďalšími fondmi tohto druhu vo svete. Navrhované aktivity prispejú k zvýšeniu dlhodobej konkurencieschopnosti ekonomiky a kvality života v Slovenskej republike.

Zároveň uznesením vlády Slovenskej republiky č. 801 zo 14. decembra 2022 bol schválený Návrh na úhradu dobrovoľného príspevku Slovenskej republiky pre Program OSN pre bývanie a ľudské sídla v roku 2022. Účelom príspevku bola podpora programu „Odpoveď UN-Habitat na krízu na Ukrajine“, a slúžil na jednej strane na podporu riešenia dôsledkov vojny na Ukrajine a na druhej strane na zvýšenie medzinárodnej prestíže Slovenskej republiky. Vzhľadom na pretrvávajúcu relevanciu oboch týchto zámerov navrhuje MIRRI SR opätovné poskytnutie dobrovoľného príspevku.

Pre potreby realizácie týchto aktivít MIRRI SR navrhuje zmeniť účel použitia nevyčerpaných kapitálových výdavkov z roku 2021 na bežné výdavky v celkovej výške 860 060,93 EUR.

V roku 2021 boli zdroje z rozpočtu inovačnej diplomacie použité na podporu inovatívnych projektov v SR (výzva SRIN č. 6/2021), t.j. na kapitálové výdavky v nasledovných oblastiach: Experimentálny vývoj a inovácie; Priemysel pre 21. storočie, Inteligentné inovácie; Sociálne inovácie; Práca 4.0; Akceleračné a študijné programy; projekty na tvorbu investičnej platformy v Slovenskej republike a ich prepojenie v podobe spolupráce oprávnených žiadateľov so zahraničnými subjektami alebo partnermi. Nevyčerpané prostriedky tejto výzvy v sume 860 060,93 EUR sú v súčasnosti viazané rozpočtovým opatrením MF SR (list č. MF/020550/2022-441 zo dňa 16.12.2022) realizovaným na základe oznámenia kapitoly MIRRI SR v súlade s § 8 ods. 6 zákona č. 523/2004 Z. z. V roku 2022 nedošlo k ďalšiemu čerpaniu formou pokračovania vo výzve SRIN č. 6, keďže súbežne prebiehala tvorba Programu Slovensko, vrátane Opatrenia 1.1.1, ktoré zadefinovalo potrebu koordinácie výskumných vývojových a inovačných (VVAI) aktivít v regiónoch formou Medzisektorových inovačných partnerstiev, čo je určujúcim faktorom a predpokladom pre nastavenie novej výzvy na podporu rozvoja regionálnych inovácií.

Dôvodom navrhovanej zmeny účelu použitia nevyčerpaných kapitálových výdavkov z roku 2021 je, že MIRRI nadviaže na výsledky pilotného pôsobenia inovačnej diplomacie formou

podpory regionálnych inovácií, vrátane sociálnych, a formou udržiavania a nadväzovania priamych vzťahov s poprednými zahraničnými inštitúciami v oblasti inovácií. Časť prostriedkov plánuje MIRRI využiť na pokračovanie v dobrovoľnom príspevku Slovenskej republiky pre Program OSN pre bývanie a ľudské sídla.

1. Pokračovanie spolupráce s Massachusetts Institute of Technology v rámci MIT – Slovakia Seed Fund

MIT fond bol pripravený po vzore obdobných fondov, ktoré má MIT s inými krajinami a jeho správa je v gescii MIT. K podpisu zmluvy s MIT došlo začiatkom februára 2021 a následne bol vykonaný transfer zdrojov na vytvorenie fondu v celkovej výške 225 000,00 USD, ktoré boli určené na obdobie 3 rokov (75 000,00 USD ročne). Prvá výzva na podávanie projektov bola otvorená od 13. septembra 2021 do 13. decembra 2021, bolo prihlásených 6 projektov, všetky boli vyhodnotené ako kvalitné a odporúčané na financovanie. Preto sa MIRRI SR rozhodlo navýšiť zdroje vo fonde o ďalších 150 000,00 USD na celkových 375 000,00 USD. Navýšenie fondu umožnilo podporiť všetkých 6 projektov v prvej výzve, oproti plánovaným 3 projektom, a zároveň sa navýšil balík zdrojov pre druhú výzvu, ktorá sa aktuálne vyhodnocuje. Výzva prebiehala od 13. septembra 2022 do 13. decembra 2022 a aktuálne sa vyhodnocujú predložené projekty. Tretia výzva sa zrealizuje v roku 2023.

Cieľ a účel fondu

- Podporiť spoluprácu medzi MIT a slovenskými výskumnými a vedeckými inštitúciami na spoločných vedecko-výskumných projektoch v počiatočnej fáze výskumu, pričom prioritu majú projekty, ktoré:
 - navrhujú vzájomnú výmenu znalostí medzi MIT a partnermi,
 - demonštrujú komplementárny vzťah medzi MIT a partnermi,
 - zahŕňajú aj univerzitných študentov.
- Zdroje sú určené na pokrytie nákladov na vedecké pobyty počas trvania projektu. Ide o krátkodobé výskumné stretnutia partnerov projektu, ktoré nesmú prekročiť 2 mesiace, zväčša ide o 1-2 týždňové vzájomné návštevy.
- Obvyklá dĺžka trvania je 20 mesiacov s možnosťou automatického predĺženia o 6 mesiacov.
- Finálnym produktom je ideálne vedecká publikácia prezentovaná na medzinárodnej konferencii, ale môže ísť aj o zorganizovanie workshopu, semináru, či iného podujatia. Okrem toho, musí byť vypracovaná správa o výsledkoch spolupráce.

Vzhľadom na úspešnosť doterajšej spolupráce, MIRRI SR navrhuje navýšiť MIT fond o 225 000,00 EUR¹⁾ ktoré budú použité v nasledujúcich troch rokoch na výzvy MIT po 75 000,00 EUR¹⁾ v súlade so zmluvným pokračovaním, ktoré MIRRI SR uzavrie s MIT v roku 2023.

2. Rozširovanie medzinárodnej spolupráce aj s inovačnými fondmi

Vyššie podporené spolupráce preukázali zmyslupnosť nadväzovania kontaktov a spolupráce s vedecko-technologickými a výskumnými zahraničnými subjektmi, ako aj prestížnymi

¹⁾ V USD podľa aktuálneho kurzu.

univerzitami. Zároveň však poukázali aj na potrebu pokračovania v doterajších témach, ktoré prejavili svoj inovačný potenciál s možným kladným dopadom na podporu domácich inovačných ekosystémov.

MIRRI SR preto navrhuje rozšíriť aspekty spolupráce s medzinárodnými inštitúciami o ďalšie možnosti:

- nadväzovanie spolupráce aj s ďalšími vedecko-technologickými a výskumnými zahraničnými subjektami cez ich inovačné mechanizmy a/alebo,
- rozširovanie už nadviazanej spolupráce v perspektívnych projektoch z hľadiska ich uplatniteľnosti v lokálnych ekosystémoch ako potrebné inovácie pre regióny na Slovensku.

V rozpočtovom roku 2023 sa preto navrhuje z uvoľnenia viazaných rozpočtových prostriedkov podporiť tieto formy rozširovania medzinárodnej inovačnej spolupráce **sumou 185 000,00 EUR**.

3. Podpora rozvoja regionálnych inovácií v roku 2023

MIRRI SR podporou rozvoja regionálnych inovácií reaguje na súčasné potreby. Existujúca inovačná úroveň na regionálnej aj na miestnej úrovni totiž indikuje potrebu budovania, resp. posilnenia regionálnych inovačných ekosystémov. Viaceré strategické dokumenty poukazujú na nízku intenzitu spolupráce medzi verejným a súkromným sektorom. Na úrovni samosprávnych krajov a území mestského rozvoja bude zabezpečené cielené tzv. quadruple helix /štvoršpirálové²⁾ spájanie a spolupráca smerom k finančnej udržateľnosti inovačných aktivít v regiónoch.

Cieľom MIRRI SR je podporiť miestne a regionálne iniciatívy v oblasti inovácií, ktoré preukážu schopnosť spolupracovať, spájať sa, s cieľom dosiahnuť vedecko-podnikateľský úspech a finančnú udržateľnosť. Zmyslom podpory MIRRI SR je aktívne tvoriť inovačnú identitu vyššieho územného celku a udržateľného mestského rozvoja. Tieto následne vytvoria podmienky pre návrat mozgov a lákanie kapitálu do regiónov. Na základe RIS3 sa vytvorí zásobník projektových zámerov s jasne definovanými cieľmi, ktoré pomôžu slovenským podnikom a inštitúciám dosiahnuť inovácie konkurencieschopné v daných oblastiach.

Nosné témy podpory rozvoja regionálnych inovácií:

- budovanie regionálneho inovačného systému prostredníctvom aktivít na regionálnej (vyšší územný celok) úrovni a miestnej (udržateľný mestský rozvoj) úrovni prostredníctvom medzisektorových inovačných partnerstiev (MIP) verejného sektora, vysokoškolských a výskumných organizácií a podnikateľov,
- medzisektorová spolupráca v inováciách na regionálnej a miestnej úrovni - aplikovaný výskum a vývoj a komercializáciu/praktická aplikácia vytvoreného duševného vlastníctva,

²⁾ Štvoritá špirála – spolupráca verejného sektora, súkromného sektora, vedeckovýskumných inštitúcií a NGO (Stratégia výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu Slovenskej republiky, str.7).

- funkčné prepojenie rôznych inovačných aktivít a vytvoriť podmienky pre synergiu a integráciu existujúcich verejných a súkromných inovačných iniciatív.

Podpora sa navrhuje v rozpočtovom roku 2023 z uvoľnenia viazaných rozpočtových prostriedkov v celkovej výške 200 060,93 EUR. Táto podpora sa zrealizuje formou výzvy v súlade s legislatívou Slovenskej republiky, predovšetkým zákonom č. 111/2018 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Úradu podpredsedu vlády Slovenskej republiky pre investície a informatizáciu v znení neskorších predpisov, ktorý upravuje rozsah, účel, podmienky, spôsob a kontrolu poskytovania dotácií v pôsobnosti MIRRI SR, a bude sa týkať všetkých 8 vyšších územných celkov a 18 miest zahrnutých do konceptu udržateľného mestského rozvoja (UMR).

4. Dobrovoľný príspevok pre Program OSN pre bývanie a ľudské sídla

Program OSN pre bývanie a ľudské sídla („UN-Habitat“) je ústredným programom Organizácie Spojených národov („OSN“) pre ľudské sídla a udržateľný rozvoj miest. V roku 2022 poskytla Slovenská republika dobrovoľný finančný príspevok pre UN-Habitat vo výške 50 000 EUR, určený na riešenie dôsledkov vojny na Ukrajine. Tento krok reflektoval niekoľko skutočností:

1. Dlhodobá angažovanosť Slovenskej republiky v téme udržateľnej urbanizácie (členstvo Slovenskej republiky vo Výbore stálych predstaviteľov pri UN-Habitat v Nairobi (2022-2023); založenie a členstvo v tzv. „skupine priateľov“ OSN pre udržateľnú urbanizáciu, UN-Habitat a Novú urbánnu agendu v New Yorku);
2. Prebiehajúca príprava na prezentáciu 2. dobrovoľnej národnej správy Slovenskej republiky o implementácii Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj počas Politického fóra na vysokej úrovni v New Yorku v júli 2023, ktorá bude zameraná aj na plnenie cieľa udržateľného rozvoja 11 – udržateľné mestá;
3. Narastajúca úloha UN-Habitat v systéme OSN, najmä vzhľadom na význam miest pre oblasť zmeny klímy, udržateľný rozvoj a obnovu po pandémie COVID-19;
4. Významná úloha UN-Habitat pri plánovaní a realizácii rekonštrukcie a obnovy vojnou zničenej Ukrajiny.

V decembri 2022 došlo k prijatiu Programového rámca UN-Habitat pre Ukrajinu (UN-Habitat Ukraine Country Programme Framework), ktorý predstavuje plánované aktivity UN-Habitat zamerané na podporu vlády Ukrajiny, vrátane regionálnych orgánov, pri reakcii na hospodárske a sociálne dôsledky ruskej invázie a vojny na Ukrajine. Celková hodnota plánovaných aktivít je 7 000 000,00 USD, ktoré majú byť využité predovšetkým na znovuvybudovanie mestskej infraštruktúry a budovanie kapacít národných, regionálnych a miestnych orgánov v oblasti územného a mestského rozvoja. Súčasťou je aj navrhovanie a podpora implementácie trvalých riešení pre vnútorne vysídlené osoby a navrátilcov (bod 4 plánovaných intervencií UN-Habitat „Durable solutions for IDPs and returnees“), ktoré má pre Slovenskú republiku, ako krajinu v bezprostrednom susedstve Ukrajiny mimoriadny význam. Podľa údajov Úradu Vysokého komisára OSN pre utečencov (ďalej len „UNHCR“) bola slovensko-ukrajinská hranica od začiatku vojnového konfliktu na Ukrajine prekročená viac ako 1.2 miliónkrát, a dočasné útočisko na území Slovenskej republiky našlo viac ako 98 000 ľudí.

Uvedené iniciatívy UN-Habitat úzko súvisia s aktivitami MIRRI SR, ktoré plní kľúčovú úlohu v oblasti riadenia a koordinácie regionálneho rozvoja na Slovensku, vrátane inteligentného rozvoja miest a regiónov. Aktivity a skúsenosti MIRRI SR v tejto oblasti sú vysoko relevantné

v kontexte znovuvybudovania Ukrajiny v zmysle princípu „build back better“, t. j. opätovného vybudovania zničených miest a regiónov využitím moderných postupov, inovácií a inteligentných technológií. Vzhľadom na vysokú relevanciu plánovaných aktivít UN-Habitat súvisiacich s rekonštrukciou Ukrajiny, ako aj na potenciál pre transfer skúseností zo strany MIRRI SR a pre zvýšenie medzinárodnej prestíže Slovenskej republiky sa navrhuje poskytnúť dobrovoľný príspevok UN-Habitat v celkovej výške **250 000,00 EUR**. Z celkovej sumy sa navrhuje poskytnutie 50 000,00 EUR ako neviazaného dobrovoľného príspevku UN-Habitat, v nadväznosti na obdobný príspevok v roku 2022; a 200 000,00 EUR sa navrhuje ako príspevok určený na podporu implementácie trvalých riešení pre vnútorne vysídlené osoby a navrátilcov, v zmysle bodu 4 plánovaných intervencií Programového rámca UN-Habitat pre Ukrajinu.

Zo strategického hľadiska slúžia vyššie uvedené navrhované príspevky aj ako vstupná brána pre ďalšiu úzku spoluprácu Slovenskej republiky s UN-Habitat na rekonštrukcii Ukrajiny. Z hľadiska MIRRI SR by bola takáto spolupráca príležitosťou odovzdať skúsenosti s implementáciou inteligentných a inovačných riešení v mestách a regiónoch. Zároveň sa tak vytvorí predpoklad pre podieľanie sa slovenských odborníkov pre urbánny a územný rozvoj, ako aj pre slovenské podnikateľské subjekty, na rekonštrukcii Ukrajiny.